

Liite: Sivistys- ja kulttuurilautakunta 14.9.2022

Vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite muistomerkin pystyttämiseksi Ukrainan sankareille Kiovanpuistoon – Antti Moisander (TRE:2374/12.00.01/2022)

Valtuustoaloite patsaan / satamamuistomerkin pystyttämiseksi satamapäällikkö Matti Joelle – Lassi Kaleva ym. (TRE:4713/12.00.01/2022)

Valtuustoaloite Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeämiseksi osana kulttuuripääkaupunkihakua – Sinikka Torkkola ym. (TRE:7641/12.00.01/2020)

Valtuustoaloite maksuttoman aamupalatarjoilun tarjoamiseksi haastavilla alueilla toimiviin peruskouluihin – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä (TRE:1492/12.00.01/2021)

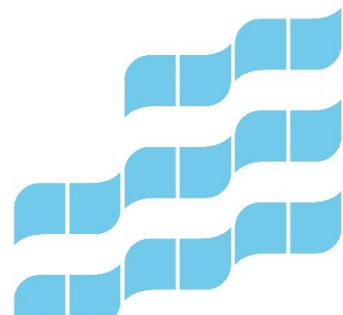
Valtuustoaloite pienryhmäopetuksen lisäämiseksi – Keskustan valtuustoryhmä (TRE:3912/12.00.01/2022)

Valtuustoaloite Takahuhdin koulun tilaongelmien ratkaisemiseksi ja joukkoliikenneyhteyksien parantamiseksi – Aila Dündar-Järvinen (TRE:2375/10.00.01/2022)

Valtuustoaloite omaishoitajien maksuttomista liikuntapalveluista – Sirpa Pursiainen ym. (TRE:7396/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite osallisuuskeskuksen perustamiseksi Tampereelle – Sofia Julin (TRE:2372/12.00.01/2022)

Nuorisovaltuuston aloite Tampereen kaupungin oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten yhdenvertaisuuden kehittämisestä (TRE:4716/12.00.01/2022)

Valtuustoaloite muistomerkin pystyttämiseksi Ukrainan sankareille Kiovanpuistoon – Antti Moisander

Kaupunginvaltuutettu Antti Moisander (PS) on tehnyt valtuustoaloitteen (TRE:2374/12.00.01/2022), jossa hän esittää Tampereen kaupungin ryhtyvän valmistelemaan muistomerkkiä ”kunnioittamaan Ukrainan ja pääkaupungin puolustuksen johtohahmoja, presidentti Volodymyr Zelenskyä ja Kiovan pormestaria Vitali Klitschkoa, sekä muistamaan jokaista Ukrainan puolesta kaatunutta.” Muistomerkin sijoituspaikaksi Moisander esittää Kalevan kaupunginosassa sijaitsevaa Kiovanpuistoa, joka on saanut nimensä Tampereen ukrainalaisen ystävyyskaupungin mukaan.

Kiovanpuisto on mukana Kalevan keskuspuiston ja Kiovanpuiston kehityssuunnitelmassa, jonka sisältö ja kustannusarvio hyväksyttiin Tampereen kaupungin Yhdyskuntalautakunnan kokouksessa 22.3.2022. Yleissuunnitelmaan kuuluu puistojen kunnostaminen, joka toteutetaan vaiheittain vuosina 2022–2025.

Suurin osa Kiovanpuistosta kuuluu Kalevan valtakunnallisesti merkittävään rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen, ja yleissuunnitelmassa esitetyt kunnostustoimenpiteet ovat pääosin säilyttäviä. Yleissuunnitelman kustannusarvioon ei sisälly uusien taideteosten hankkiminen, vaan Kiovanpuistossa jo ennestään sijaitsevan Anneli Sipiläisen veistoksen Kiev – Tampere, rengas ystävyyskaupunkiketjussa (1981) ympäristön siistiminen ja kehittäminen.

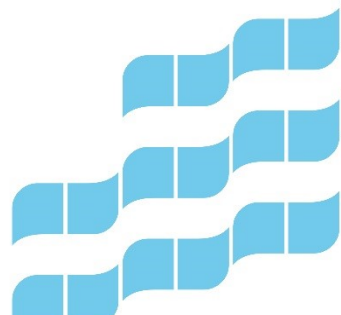
Lisäksi on hyvä huomata, että Kiovanpuiston välittömässä läheisyydessä sijaitsevan Sammon koulun laajennuksen ja samassa yhteydessä rakennettavan päiväkodin hankesuunnitelmaan kuuluvat %-varoin hankittavat julkiset taideteokset. Näin ollen alueelle sijoitetun julkisen taiteen määrä tulee kasvamaan lähivuosina.

Edellä esitettyihin seikkoihin ja Kiovanpuiston kaupunkimaisemallisiin arvoihin vedoten esitetään, että alueelle ei hankita uutta julkista taideteosta, vaan aluetta kehitetään Yhdyskuntalautakunnan hyväksymän Kalevan keskuspuiston ja Kiovanpuiston kehityssuunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2023 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu muistomerkin pystyttämiseksi Ukrainan sankareille Kiovanpuistoon.

Valmistelija:

Kulttuurijohtaja Juha Ahonen, juha.ahonen@tampere.fi, puh. 050 411 3033

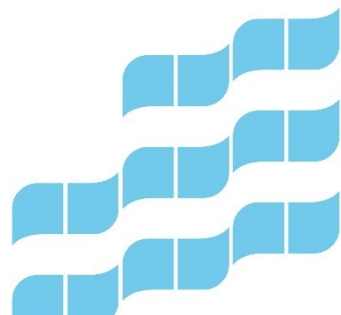
Valtuustoaloite muistomerkin pystyttämiseksi Ukrainan sankareille Kiovanpuistoon

Ukrainan kansa on puolustanut urhoollisesti maataan Venäjän 24.2.2022 aloittamaa perusteetonta hyökkäystä vastaan. Moni ukrainalainen sotilas on menettänyt henkensä puolustaessaan kotiaan. Sota on aiheuttanut myös lukuisia täysin viattomia siviiliuhreja.

Ukrainan pääkaupunki Kiova on Tampereen ensimmäinen ystävyyskaupunki. Kalevan kirkon ja uintikeskuksen väliltä löytyykin ystävyyskaupunkimme mukaan vuonna 1980 nimetty Kiovanpuisto. Kiovanpuisto on nimensä ja historiansa puolesta mitä soveliain paikka kunnioittamaan Ukrainan ja pääkaupungin puolustuksen johtohahmoja, presidentti Volodymyr Zelenskyä ja Kiovan pormestaria Vitali Klitschkoa, sekä muistamaan jokaista Ukrainan puolesta kaatunutta.

Esitän kaupungin ryhtyvän toimiin muistomerkin toteuttamisen valmistelemiseksi, realistisella budjetilla ja Kiovanpuiston kokonaisuuteen soveltuvaan lokaatioon.

Kaupunginvaltuutettu Antti Moisander (ps)

Valtuustoaloite patsaan / satamamuistomerkin pystyttämiseksi satamapäällikkö Matti Joelle – Lassi Kaleva ym.

Kaupunginvaltuutettu Lassi Kaleva (PS) esittää, että Tampereen kaupunki ryhtyisi tutkimaan mahdollisuutta "pystyttää satamapäällikkö Matti Joelle patsas muistuttamaan kuntalaisia Joen tekemästä työstä Tampereen veneilykaupungin hyväksi". Matti Joki (s. 1953) toimi Tampereen kaupungin satamapäällikkönä noin 30 vuoden ajan, vuoteen 2020 saakka.

Muistomerkin sijoituspaikaksi Kaleva esittää esimerkiksi Naistenlahdessa sijaitsevan Tampereen kaupungin satamatoimiston ympäristöä. Kalevan ehdotuksessa muistomerkin ei tarvitsisi olla näköisveistos, vaan esimerkiksi betonijalustalle toteutettava veneilyyn liittyvä aihe, "kuten lahjoituksena saatava keskimoottori- tai purjevene".

Tampereen kaupungin pormestari Anna-Kaisa Ikonen päätöksellä tammikuussa 2015 perustettu työryhmä laati Tampereen kaupungin julkisen taiteen periaatteet -asiakirjan (2016), jossa annetaan ohjeet Tampereen kaupungin pormestarien ja johtavien virkamiesten muotokuvien tilaamiseen. Näitä ohjeita tulee soveltaa myös Lassi Kalevan valtuustoaloitteen käsittelyyn: "Kaupunginhallitus päättää pormestareiden ja korkeiden luottamusmiesten muotokuvien tilaamisesta, ja ne maksetaan kaupunginhallituksen erikseen osoittamista määrärahoista. Tampereen taidemuseo tekee pyydettyinä ehdotuksia taiteilijavalinnoiksi. Muiden johtavien virka- tai toimihenkilöiden muotokuvien tilaaminen ja rahoitus on tilaavan yksikön vastuulla. Jos teokset halutaan liittää kaupungin taidekokoelmaan, on ensin kuultava Tampereen taidemuseota. Sama koskee kaikkia muitakin kaupungin hallinnoimia, ostamia, lahjaksi saamia tai muutoin sopimusteitse hankkimia teoksia, jotka halutaan liittää taidekokoelman osaksi."

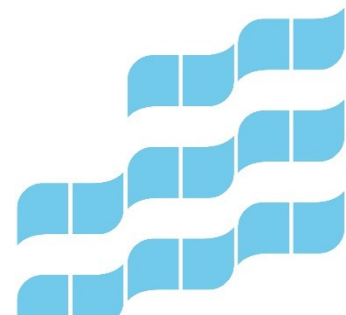
Edellä esitettyjen Tampereen kaupungin julkisen taiteen periaatteiden perusteella esitetään, ettei Naistenlahden satama-alueelle hankita Lassi Kalevan valtuustoaloitteeseen pohjautuen muistomerkkiä eläkkeelle jääneelle satamapäällikölle. Mikäli muistomerkkiä halutaan edistää, tulee pohdinta sen mahdollisesta hankinnasta ohjata nykyisen satamavastaavan harkittavaksi. Näin toimitaan, jotta mahdollinen muistomerkki ei häiritse Naistenlahden sataman ydintoimintoja eikä vaaranna satama-alueen turvallisuutta.

Mikäli muistomerkki päätetään toteuttaa, sen hankkimisessa sovelletaan johtavien virka- tai toimihenkilöiden muotokuvien tilaamiseen liittyvää ohjetta, jolloin muistomerkin tilaaminen ja rahoitus ovat tilaavan yksikön vastuulla. Tällöin muistomerkin huoltovastuu ja siitä seuraavat ylläpitokustannukset ohjataan Naistenlahden sataman edustamalle kustannuspaikalle. Edellä mainitulla tavalla mahdollisesti toteutettavaa satamamestari Matti Joen muistomerkkiä ei liitetä Tampereen taidemuseon kokoelmiin.

Vuoden 2023 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu muistomerkin pystyttämiseksi entiselle satamapäällikölle Matti Joelle.

Valmistelija:

Kulttuurijohtaja Juha Ahonen, juha.ahonen@tampere.fi, puh. 050 411 3033

Tampereen kaupunginvaltuusto 13.6.2022

VALTUUSTOALOITE: Satamapäällikkö Matti Joelle patsas / satamamuistomerkki

Tampereen satamapäällikkö Matti Joki palveli kaupunkia tehtävässään noin 30 vuoden ajan. Joen käsialaa ovat mm. liikuntarajotteisten satamassa liikkumista helpottavien satamarakenteiden kehittäminen (pyörätuolilla pääsee nyt Naistenlahdessa suoraan veneeseen), uudenlaiset laiturirakenteet, laituripuomit ja laituripainot, uittotunneli, kelluva kanoottivaja, valtakunnan tasoinen Tampereen kumikanavaverkosto, lämmitettävät veneluiskat, kalanperkauspiste ja Suomen ensimmäinen saunalauttasatama Santalahteen.

Tasavallan presidentti Tarja Halonen palkitsi Matti Joen Valkoisen ruusun ritarikunnan ansiomerkillä, kultaisin ristein, satamien hyväksi tekemästään työstä. Matin aikana Tampereen kruununjalokivet, satamat, nousivat täyteen kukoistukseensa.

Matti Joki edusti vanhaa kaarta, joka ei katsonut virka-aikaa, kun työt kutsuivat. Mattiin sai vaikkapa veneilykauden alkaessa yhteyden monesti aamukuudesta iltakymmeneen.

Matti Joki on merkittävästi edesauttanut myös Tampereen kansallista ja kansainvälistä mainetta vireänä veneilykaupunkina. Joki on siten kasvattanut Tampereen seudun vetovoimaa niin asuinpaikkana kuin turistikaupunkina.

ESITÄN, että kaupunki tutkii mahdollisuutta pystyttää satamapäällikkö Matti Joelle patsas muistuttamaan kuntalaisia Joen tekemästä työstä Tampereen veneilykaupungin hyväksi. Patsaan voisi pystyttää esimerkiksi satamatoimiston tuntumassa sijaitsevalle betonijalustalle Naistenlahden satamassa. Patsasta ei välttämättä tarvitse toteuttaa ns. henkilöpatsaana. Se voisi olla esimerkiksi betonijalustalle toteutettava veneilyyn liittyvä teema, vaikkapa lahjoituksena saatava keskimooottorivene tai purjeverene, joka tuo esille Tampereen vahvuutta veneilykaupunkina.

Lassi Kaleva

Kaupunginvaltuutettu (ps)

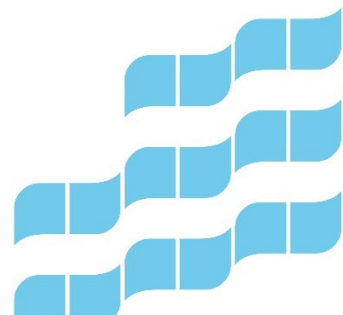
Kaupunginhallituksen jäsen

Reservin meriupseeri

Tampere

ALLEKIRJOITUKSET

- Arne Raevaara
- Arto Grönroos

Valtuustoaloite Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeämiseksi osana kulttuuripääkaupunkihakua – Sinikka Torkkola ym.

Keväällä 1918 Tampereella käytiin Suomen sisällissodan verisin ja ratkaisevin taistelu. Taisteluissa ja myöhemmin Tampereen vankileirillä kuolleista punaisista valtaosa haudattiin nimettöminä Tampereen Kalevankankaan hautausmaalle avattuun joukkohautaan. Nykytutkimuksen esittämän arvion mukaan Kalevankankaan joukkohautaan olisi haudattu noin 2 700 vainajaa, mutta suurempiakin arvioita on esitetty.

Sinikka Torkkolan valtuustoaloitteen (TRE:7641/12.00.01/2020) ”Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeämiseksi osana kulttuuripääkaupunkihakua” mukaan punaisten joukkohautaan haudattujen vainajien henkilöllisyydet tulee selvittää.

Tampereen historialliset museot palkkasi selvitystyöhön FM Antti Hannusen, joka oli vuonna 2018 kolmen kuukauden ajan Työväenmuseo Werstaalla selvittämässä Kalevankankaan joukkohautaan haudattujen vainajien henkilöllisyyksiä. Tampereen historiallisten museoiden selvitystyössä Hannusen tutkimusmenetelmäksi valikoitui vainajien henkilöllisyyden selvittäminen arkistolähteiden, aiemman tutkimuksen ja sanomalehtiaineistojen perusteella. Selvitystyö toteutettiin ajalla 1.1.–15.9.2022.

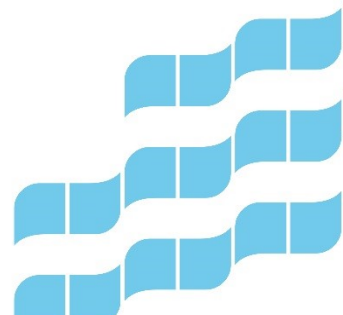
Tutkimustyön tuloksena syntyi 2608:n joukkohautaan haudatun vainajan luettelo (nimi, syntymäaika, kuolinaika ja kotipaikkakunta). Luettelo ei ole vielä täydellinen ja siinä on mitä todennäköisimmin edelleen virheitä, mutta tutkimusaineiston ajoittaisista ristiriitaisuuksista johtuen virheetöntä luetteloa ei ole mahdollista laatia. FM Hannusen käyttämä tutkimusmetodi on lähdekriittinen analyysi, mikä tässä työssä tarkoittaa sitä, että vainajien henkilöllisyys on varmennettu vähintään kahdesta erillisestä lähdekokonaisuudesta tai vähintään yhdestä Hannusen erittäin luotettavaksi toteamasta lähteestä.

Aikaisemmissa vastaavissa selvitysprojekteissa on ohjenuorana käytetty sisällissotaa paljon tutkineen FT Marko Tikan luomaa mallia: 80+10+10. Joukkohautoihin haudattujen vainajien henkilöllisyyksistä on mahdollista selvittää eri arkistolähteistä suhteellisen vaivatta noin 80 prosenttia. Seuraavan 10 prosentin osuuden selvittäminen vaatii jo runsaasti työtä ja vaivaa sekä useiden erilaisten lähdemateriaalien ristiin vertailua. Viimeisen 10 prosentin selville saaminen ei ole enää historian tutkimuksen menetelmin yksinkertaisesti mahdollista. Tampereen historiallisissa museoissa 2022 toteutetun selvitystyön lopputulos noudattaa hyvin tarkasti tätä mallia.

Aloite sisälsi myös esityksen, että Jussi Hietasen vuonna 1941 veistämän hautamonumentin 1918 vakaumuksensa puolesta sortuneiden työläisten muistolle yhteyteen sijoitetaan nimilaatta, jossa mainitaan selvitystyössä luetteloitujen Tampereella Suomen 1918 sisällissodassa punaisten puolella kuolleiden sotilaiden nimet.

Valtuustoaloitteessa esitettyä yhtenäistä nimilaattaa ei ole mahdollista toteuttaa nimilistan vaatiman suuren tilan vuoksi. Vaihtoehtoisina toteutustapoina on esitetty, että Hietasen muistomerkitä puuttuvien punavankien muisto huomioidaan joko sähköisellä nimilaatalla tai Hietasen veistämästä hautamuistomerkitä erillisellä itsenäisellä teoksella.

Hietasen teoksen kohdalla pitää muistaa, että kyseessä on hautamuistomerkki, jota nykypolvien tulee lähestyä ja kohdella asiaan kuuluvalla kunnioituksella. Hietasen teos kuuluu Tampereen taidemuseon hallinnoimiin julkisiin veistoksiin, joihin sovelletaan tekijänoikeuslakia. Tekijänoikeuslain mukaan taideteosta ei saa muuttaa teoksen taiteellista arvoa tai ominaislaatua loukkaavalla tavalla. Tampereen taidemuseon tulkinnan mukaan teokseen jälkikäteen lisättävät elementit täyttävät tekijänoikeusloukkauksen kriteerit.

Kustannusarvio

Taideteoksen toteuttamisen arvioidut kustannukset ovat yhteensä 165 000 € ja niihin sisältyvät seuraavat asiat:

- projektitutkijan työvoimakustannukset, 12 kk, 40 000 €
- muistomerkin suunnittelu ja tuotantokustannukset 110 000 €
- muut mahdolliset kustannukset, esim. valaisu ja maansiirtotyöt 15 000 €

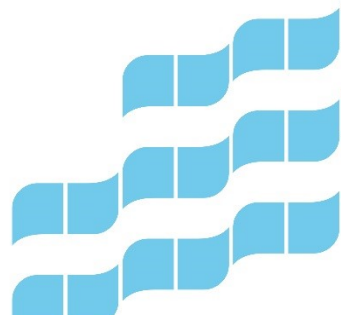
Lisäksi:

vuosittainen investointiraha teoksen huoltoon ja ylläpitoon noin 2 000 €. Ylläpitokustannuksiin luetaan esim. teoksen puhdistus, vuosihuolto, mahdollinen suojaaminen talven ajaksi jne.

Vuoden 2023 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta sähköisen nimilaatan tai erillisen taideteoksen toteuttamiseen.

Valmistelija:

Kulttuurijohtaja Juha Ahonen, juha.ahonen@tampere.fi, puh. 050 411 3033

TRE: 7641/12.00.01/2020

14.12.2020

Tampereen kaupunginvaltuustolle

Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeäminen osana kulttuuripääkaupunkihakua

Tampereen ja ympäristökuntien hakemus Euroopan kulttuuripääkaupungiksi osoittaa syvällistä ymmärrystä kulttuurista ja kaupungin historiallisista juurista. Haku nivoo lukuisia toimia yhteen yhdenvertaisuuden pääkaupunki -teemalla. Haun suomenkielisessä esittelyssä sisällissotaan ja sen seurauksiin viitataan muun muassa näin: ” Sisällissodan taisteluista tasa-arvon tavoittelijaksi nousseella kaupungilla on historialliset ansionsa yhdenvertaisuuden pääkaupungiksi”. Englanninkielisessä hakukirjassa vallankumous-sanalla viitataan paitsi kaupungissa tapahtuneisiin teollisiin ja teknologisiin vallankumouksiin myös sisällissotaan. Osana haun kattokäsitteen ”Quality by Equality” kuvaamista vallankumouksesta todetaan hakukirjassa näin:

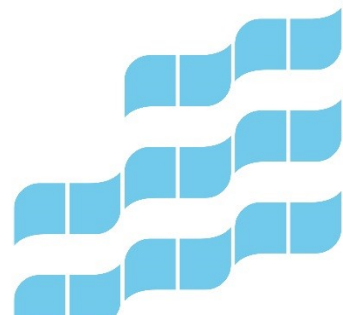
A city of equality, by historical necessity, has faced various revolutions. Our history of revolutions ranges from the Civil War of 1918 to different industrial and technological revolutions – and it certainly includes the struggle for social equality such as manifested through education. The theme of revolutions is urgent today, as democracy and equality are being challenged in Europe. We need to understand how revolutions can be constructive, and we want to make them happen now.

Sisällissodanaikainen, tuhansien uhrien nimetön joukkohauta on luo ristiriitaisen varjon Tampereen hakemukselle kulttuuripääkaupungiksi. Nimetön joukkohauta on ristiriidassa myös nykyeurooppalaisten käytäntöjen kanssa. Sisällissotien uhrien tunnistaminen on ollut merkittävä osa rauhan rakentamista muun muassa entisen Jugoslavian alueen sisällissodissa. Uhrien tunnistamisessa on ollut mukana myös suomalaisia, kansainvälisesti arvostettuja asiantuntijoita.

Vuosien varrella aloitteita nimien lisäämiseksi on tehty useitakin. Viimeksi aloite on tehty vuonna 2013. Tuolloin tavoitteena oli nimien saaminen muistomerkkiin vuoteen 2018 mennessä, jolloin sodan alkamisesta tuli kuluneeksi sata vuotta. Muualla Suomessa ja Pirkanmaalla moniin muistomerkkeihin uhrien nimiä onkin lisätty. Tampereella, joka oli yksi sisällissodan keskeisiä tapahtumapaikkoja, nimien lisääminen ei kuitenkaan ole edennyt. Nimien lisäämättömyyttä on perusteltu paitsi taloudellisilla syillä myös uhrien kattavan nimiluettelon puuttumisella ja nimitaulujen lisäämisen vaikutuksella muistomerkin taiteelliseen arvoon. Kalevankankaan joukkohaudan noin 2700 uhrin nimiä on saatu selville Suomen sotasurmat -projektin yhteydessä. Sittenkin uhrien nimiä on selvitetty lisää. Täydellisen nimilistan puuttuminen tai muistomerkin taiteellinen arvo eivät kuitenkaan ole sellaisia esteitä, etteikö niitä voisi voittaa.

Nimetön joukkohauta on häpeätahra, jollaista ei voine Euroopan kulttuuripääkaupungiksi pyrkivän Tampereen sydämessä olla. Hakemuksen arvioitsijat ovat tulossa Tampereelle ensi vuonna. Me allekirjoittaneet Tampereen kaupunginvaltuutetut esitämme, että kaupunki ryhtyy pikaisiin toimiin, jotta Kalevankankaan muistomerkkiin saadaan lisättyä uhrien nimet mahdollisimman nopeasti.

Sinikka Torkkola

Kokouksen aikana alotteen Kalevankankaan joukkohaudan uhrien nimeäminen osana kulttuuripääkaupunkihakua allekirjoittivat lisäksi seuraavat valtuutetut:

Mikko Aaltonen

Ulla-Leena Alppi

Milka Hanhela

Minna Minkkinen

Noora Tapio

Riitta Ollila

Petri Siuro

Ilkka Porttikivi

Johanna Loukaskorpi

Pekka Salmi

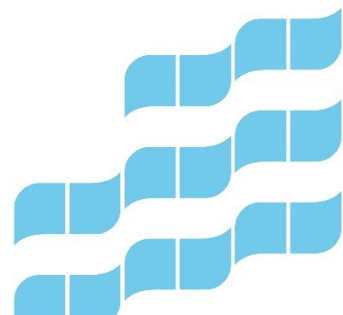
Henri Backman

Tiina Elovaara

Ulla Kampman

Merve Caglayan

Anne Liimola

Valtuustoaloite maksuttoman aamupalatarjoilun tarjoamiseksi haastavilla alueilla toimiviin peruskouluihin – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan (TRE:1492/12.00.01/2021), että Tampere ryhtyy tarjoamaan maksutonta aamupalaa niissä kouluissa, jotka ovat alueilla, joilla sosioekonomiset haasteet korostuvat. Valtuustoryhmä esittää myös, että maksuttomien aamupalojen tarjoamisen vaikutuksia seurataan ja seurannan pohjalta aamupalatarjoilua harkitaan otettavaksi käyttöön kaikissa peruskouluissa.

Pirkanmaan Voimia tuottaa ateria- ja puhtauspalvelut Tampereen kaupungin kouluille. Aamupalan tarjoamisesta syntyy kaupungille lisäkustannuksia riippuen elintarvike-, henkilöstö-, kuljetus-, laite-, tila- ja jätekuluista. Aamupalan nauttimiseen kouluissa sisältyy myös oppilaiden ohjaus ja valvonta. Oppilaiden ohjauksesta ja valvonnasta aamupalalla vastaa perusopetus. Samaan aikaan kouluravintolassa syövät aamupalaa myös esikoululaiset, joiden ohjauksesta ja valvonnasta vastaa varhaiskasvatus.

Tamperelaisista koulusta suurin osa täyttää jonkin myönteisen erityiskohtelun tai tasa-arvoon liittyvän kriteerin. Jos tämä olisi ilmaisen aamiaisen tarjoamisen kriteeri, lähes 80 % tamperelaisista oppilaista olisi täten oikeutettu ilmaiseen aamupalaan koulussa. Ilmaisen aamiaisen kohdistaminen vain erilaista tukea saaviin kouluihin lisäisi omalta osaltaan alueiden leimautumista ja voisi vaikuttaa haitallisesti alueesta syntyviin mielikuviin. Lisäksi asiassa on huomioitava perustuslain 6 §, jonka vuoksi mahdollisuus ilmaiseen aamupalaan tulee tarjota kaikille perusopetuksen oppilaille koulun sijainnista riippumatta ja lisäksi on huomioitava myös koulukuljetuksessa olevat oppilaat.

Aloitteessa ehdotettu maksuton aamupala haastavilla alueilla toimiviin peruskouluihin vaatisi kokeilujakson, jotta saataisiin selville tarkka kustannustaso, aamupalan tarjoamisen kysyntä, työntekijäresurssien oikeanlainen taso sekä maksuttoman aamupalan kohdentamiseen liittyvät tekijät. Haasteeksi nousevat kuljetusjärjestelyt sekä palvelusta syntyvät merkittävät kustannukset. Mahdollinen aamupalan tarjoaminen olisi huomattava palvelujen lisäys ja se vaatii talousarviolinjauksen.

Jotta aamupalatoiminnan vaikuttavuutta ja käytön laajuutta voidaan arvioida, tulisi toimintamallia testata pienemmällä volyymilla. Tampereen kaupungin perusopetuksessa olisi mahdollista lisärahoituksen myötä aloittaa aamupalatarjoilujen kokeilu kevätlukukaudella 2023 kahdessa eri koulussa: Peltolammin (280 oppilasta) ja Kaukajärven (777 oppilasta) koulussa. Oppilaita yhteensä 1057. Pilotin jälkeinen mahdollinen laajempi aamupalan tarjoaminen kouluissa vaatisi myös lisäresursointia.

Kokeiluun valittavat aamupalavaihtoehdot kustannuksineen:

Vaihtoehto 1:

Tarjolla on aamupala, johon sisältyy puuro ja maito, hinta 1,12 €/oppilas.

Jos kaikki Kaukajärven ja Peltolammin koulun oppilaat nauttivat aamupalan joka päivä, kevään 2023 kustannukset ovat 114 832 €. Jos 20 % oppilaista syövät, kustannukset ovat 44 749 €. Vuosikustannukset 223 746 €.

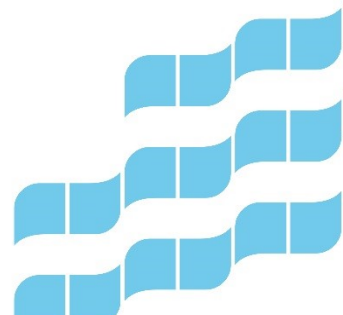
Vaihtoehto 2:

Tarjolla on aamupala, johon sisältyy puuro, marja- tai hedelmäsosetta (väh. 1 x vko), tuorepalaa, leipää (pehmeä leipä päivittäin), maito ja levite sekä leikkelettä (väh. 1 x vko), hinta 1,76 €/oppilas.

Jos kaikki Kaukajärven ja Peltolammin koulun oppilaat nauttivat aamupalan joka päivä, kevään 2023 kustannukset ovat 180 451 €. Jos 20 % oppilaista syövät, kustannukset ovat 70 320 €. Vuosikustannukset 351 600 €.

Vaihtoehto 3:

Tarjolla on aamupala, johon sisältyy maustettu jogurtti, leipä (pehmeä leipä päivittäin) sekä levite. Hinta 1,76 €/oppilas.

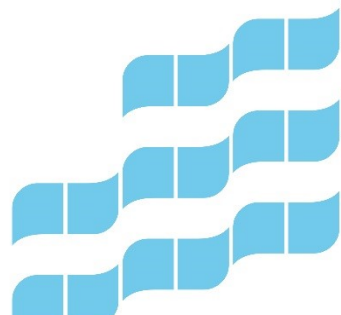

Jos kaikki Kaukajärven ja Peltolammin koulun oppilaat nauttivat aamupalan, kevään 2023 kustannukset ovat 180 451 €. Jos 20 % oppilaista syövät, kustannukset ovat 70 320 €. Vuosikustannukset 351 600 €.

Vuoden 2023 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta maksuttoman aamupalatarjoilun pilotoimiseksi millään edellä mainituista vaihtoehdoista.

Valmistelija:

Opetusjohtaja Ulla-Maija Ojalampi, ulla.ojalampi@tamper.fi, puh. 050 428 3044

TRE:1492/12.00.01/2021

Maksuton aamupalatarjoilu haastavilla alueilla toimiviin peruskouluihin

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn mukaan peruskouluikäisistä huomattava osa ei syö aamupalaa joka arkiamu. Tamperelaisista 4.-5.-luokkalaisista 22,5 prosenttia syö aamupalan harvemmin kuin viitenä aamuna viikossa. 8.-9.-luokkalaisten tamperelaisten joukossa sama luku on jopa 37,5 prosenttia.

Tutkimukset ovat osoittaneet linkin terveellisen aamupalan ja koulumenestyksen välillä, mutta kaikissa kodeissa ei ole yhtäläisiä samanlaisia edellytyksiä huolehtia ravitsevasta aamiaisesta. Lisäksi Sosiaalibarometri 2020 on osoittanut koronakriisin näkyneen kunnissa toimeentulon ongelmina. 73 prosenttia sosiaalityöntekijöistä katsoo, että kriisi on lisännyt muun muassa ruoka-avun tarvetta, mikä on vääjäämättömästi vaikuttanut myös koululaisiin.

Niissä kunnissa, joissa koulut ovat tarjonneet ilmaisen aamupalan, ovat tulokset olleet positiivisia. Esimerkiksi Lahdessa on syksystä 2019 asti tarjottu viikoittainen aamupala neljässä koulussa, jotka on valittu kokeiluun sosioekonomisin perustein. Aamiainen on auttanut paitsi jaksamaan koulutyössä, myös mahdollistanut aikuisten kiireettömän kohtaamisen ja kartoittamaan koululaisten elämään mahdollisesti liittyviä haasteita. Kokeiluista saadun palautteen perusteella yhteisöllinen koulupäivän aloitus on rauhoittanut oppilaita ja antanut koulutyöhön hyvän lähtökohdan.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Tampere ryhtyy tarjoamaan maksutonta aamupalaa niissä kouluissa, jotka ovat alueilla, joilla sosioekonomiset haasteet korostuvat. Koulut voidaan valita esimerkiksi samaa kriteeristöä hyödyntäen, jolla positiivisen diskriminaation rahoitusta on jaettu. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme myös, että maksuttomien aamupalojen tarjoamisen vaikutuksia seurataan ja seurannan pohjalta aamupalatarjoilua harkitaan otettavaksi käyttöön kaikissa peruskouluissa.

Tampereella 22.2.2021

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Noora Tapio

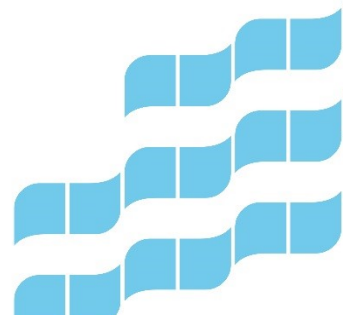
Mikko Aaltonen

Ulla-Leena Alppi

Milka Hanhela

Minna Minkkinen

Sinikka Torkkola

Valtuustoaloite pienryhmäopetuksen lisäämisestä – Keskustan valtuustoryhmä

Valtuustoaloitteessa (TRE:2375/10.00.01/2022) todetaan, että Tampereella on parannettavaa oppilaille tarjottavissa tukitoimissa. Samoin todetaan, että moni oppilas ei pääse pienryhmäopetukseen, vaikka sille olisi tarvetta. Myöskään erityistä tukea tarvitsevat eivät saa aloitteen mukaan yleisopetuksessa riittävää tukea tai vastaavasti muut luokassa joutuvat tinkimään omasta opetuksestaan.

Tampereella perusopetuksen yleistavoitteena on lähikoulu, joka pystyy tukemaan kaikkia alueensa oppilaita aina, kun se on oppilaan edun mukaista. Olemme päivittäneet Tuen suunnitelman, jossa lähikoulutavoite pyritään saavuttamaan siten, että jokaisella koululla tai koulupolulla on käytettävissä osaamista ja resurssia varhaiseen puuttumiseen ja oikea-aikaiseen tukeen aina tuen tarpeen ilmetessä.

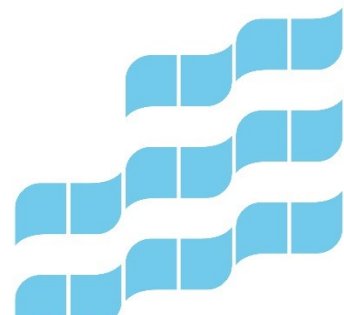
Erytystä tukea tarvitsevien oppilaiden määrän kasvu yleisopetuksessa sekä maahanmuutto ovat lisänneet erilaisuutta koulussa. Opetusluokat ovat nykyisin hyvin heterogeenisiä ja opettajat joutuvat työssään kohtaamaan monenlaisia oppilaita. Eriyttäminen on opetuksen tärkein tukikeino, joka vastaa erilaisuuden haasteeseen ja johon viitataan usein hyvästä opetuksesta puhuttaessa. Perusopetuksen opetussuunnitelma nostaa eriyttäminen keskeiseksi lähtökohdaksi opetuksen työtapoja valittaessa. Mitä laajemmin opettajat ymmärtävät eriyttämisen, sitä monipuolisemmin he myös käyttävät opetuksessaan erilaisia eriyttämisen keinoja. Vahvistamme tämän vuoksi opettajien osaamista tarjoamalla opettajille kolmiportaisen tuen koulutuksia sekä oppilaiden haastavaan käytökseen liittyviä koulutuksia.

Tämän lisäksi lisäämme opetushenkilöstön osaamista konsultaatiolla ja koulutuksella. Käytöshäiriöissä, tunne-elämän ja sosiaalisten tilanteiden vaikeuksissa konsultoivana tahona on Tampereen kaupungin ylläpitämän sairaalakoulun vaativan erityisen tuen konsultaatiotyö. Tämän lisäksi koulupolulla toimii 15 matalan kynnyksen konsultaatio-opettajaa eri osaamisalueilla. Nepsy-asioissa (neuropsykiatrinen valmennus) konsultoivina tahoina toimivat nepsy-valmentajakoulutuksen saaneet henkilöt. Syksyllä 2022 tarjoamme 20:lle kouluvalmentajalle ja koulunkäynninohjaajalle ratkaisukeskeisen neuropsykiatrisen 30 opintopisteen valmentajakoulutuksen.

Erytysluokkia Tampereella on edelleen sekä koulupolkukohtaisina että kaupunkitasoisina. Koulupolun erityisluokat on tarkoitettu oppilaille, joilla on oppimisen pulmaa ja jotka tarvitsevat erityistä tukea myös käyttäytymiseen ja elämänhallintaan. Koulutiimin ja kaupunkitason erityisluokat on tarkoitettu oppilaille, joiden opetuksenjärjestäminen edellyttää tietyn alan erityisosaamista eikä omalle koulupolulle muodostu luokkaa. Erytysluokkien lisäksi kouluissa on joustavia opetusjärjestelyjä: Ote-opetusta, Jopoa, Silta-nivaa, lisäopetusta, tuettua lisäopetusta, kielellistä tukea jne.

Tampereen peruskoulun tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden lukumäärä yhteensä vuonna 2021 oli 3541, mikä on 19,1 % koko perusopetuksen oppilasmäärästä. Se oli 1,7 % suurempi kuin vuonna 2020. Tehostettua tukea sai 2250 oppilasta, eli 12,1 % kaikista peruskoulun oppilaista. Erytystä sai tukea 1291 oppilasta, eli 7 % kaikista peruskoulun oppilaista. Tehostetun tuen oppilaiden osuus oli 1,5 % suurempi ja erityisen tuen oppilaiden osuus 0,2 % suurempi kuin edellisellä vuotena. Erytysluokkia on vuosittain lisätty 7–10 ryhmällä.

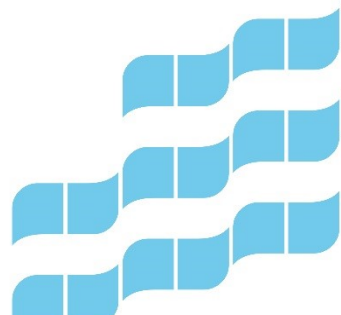
Edellä esitetyn pohjalta todetaan, että Tampereella oppilaiden tuki järjestetään opetussuunnitelman ja valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Lisäksi talousarvioesitykseen on lisätty lukuvuodelle 2022–2023 vahvistusta kolmiportaiseen tukeen ja erityisopetuksen järjestämiseen: erityisluokkamuotoiseen erityisopetukseen 0,9 miljoonaa sekä osa-aikaiseen erityisopetukseen 1 miljoonaa.

Aloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin ei ole tarvetta ryhtyä. On kuitenkin hyvä muistaa, että tuen suunnitelman toteuttaminen, tukimuotojen edelleen vahvistaminen ja uusien erityisluokkien perustaminen edellyttävät pitkäkestoista kehittämistä ja resurssilisäyksiä tulevinakin vuosina.

Valmistelija:

Opetusjohtaja Ulla-Maija Ojalampi, ulla.ojalampi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloite pienryhmäopetuksen lisäämisestä

Eri puolilla Suomea oppilaiden tukitoimet on järjestetty varsin kirjavasti. Osassa suuriakaan kouluja ei ole lainkaan erityis- tai pienryhmiä. Kolmiportaisen tuen malliin siirryttäessä pienryhmäpaikoista on luovuttu lähes kokonaan. Tämä on suuri virhe. Erityistä tukea tarvitsevat lapset ovat yleisopetuksessa, eivätkä saa sitä erityispedagogista tukea, jota tarvitsisivat.

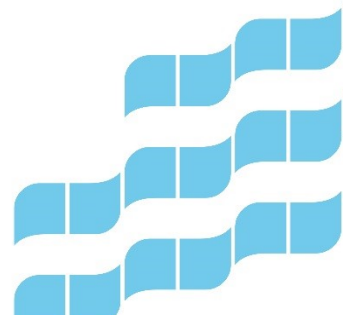
Suomessa on sitouduttu inklusioon, eli kaikille yhteisen koulun periaatteeseen. Virheellisesti kuitenkin ajattelemme, että tämän olisi tarkoitettava pienryhmäopetuksesta luopumista. Etusijalla tulisi olla lapsen etu. Kouluissa on esimerkiksi erityislapsia, joille jokapäiväiset rutiinit ja samojen aikuisten läsnäolo olisi välttämätöntä. Suurin osa erityisen tuen tarvitsijoista pärjää yleisopetuksessakin, mutta on myös valitettavia tilanteita, joissa oppilas jää oman onnensa nojaan.

Tampereella on parannettavaa oppilaille tarjottavissa tukitoimissa. Valitettavan moni oppilas ei pääse pienryhmäopetukseen, vaikka sille olisi ilmiselvä tarve. Erityistä tukea tarvitsevat eivät saa yleisopetuksessa riittävää tukea tai vastaavasti muut luokassa joutuvat tinkimään omasta opetuksestaan. Kun luokassa on pahimmillaan kolmekymmentä lasta ja joukossa muutama erityistä tukea tarvitseva, on yhtälö opettajalle mahdoton.

Tampere 16.5.2022

Keskustan valtuustoryhmä

Jouni Ovaska
Vilhartti Hanhilahti
Matti Järvinen
Suvi Mäkeläinen
Katriina Majuri
Kalle Kiili

Valtuustoaloite Takahuhdin koulun tilaongelmien ratkaisemiseksi ja joukkoliikenneyhteyksien parantamiseksi – Aila Dündar-Järvinen

Valtuutettu Aila Dündar-Järvinen esittää, että Tampereen kaupunki etsii nopeasti ratkaisut Takahuhdin koulun tilaongelmiin keskustellen yhdessä koulun henkilökunnan, vanhempien ja vanhempainyhdistyksen kanssa. Lisäksi hän esittää, että Takahuhdin koulun vanhempainyhdistyksen havainnot bussilinjoista tulee huomioida ja koulun huonot joukkoliikenneyhteydet tulee korjata nopeasti.

Takahuhdin koulun B-talon pinta-alaan perustuva laskennallinen kapasiteetti on 457 oppilasta. A-talon osalta laskennallinen kapasiteetti on 730 oppilasta. Takahuhdin koulurakennuksessa B on tällä hetkellä oppilaita noin 386 (sisältäen esiopetuksen). B-talon keskimääräinen ryhmäkoko on 21,27, (B-talossa on vain 0–4-luokat) A-talossa 5–9-luokat, josta 1–6 luokkien keskimääräinen ryhmäkoko on 22,62 ja 7–9 luokkien keskimääräinen ryhmäkoko on 20,70.

B-koulun wc-tilat on mitoitettu toteutusajankohdan mukaisten rakennusmääräysten ja ohjeiden mukaan. B-koululla oppilaiden wc-istumia on 20 kappaletta. Tulevassa perusparannushankkeessa tilojen määrä ja niiden sijainnit tullaan tarkastamaan nykyvaatimusten mukaiselle tasolle. Rakennuksessa B on noin 146 m² ja rakennuksessa A noin 382 m² kokoinen liikuntasali. Koulu käyttää myös muita lähialueella olevia sisäliikuntatiloja mm. Kauppi Sports Center ja Kaukajärven Spiral-halli.

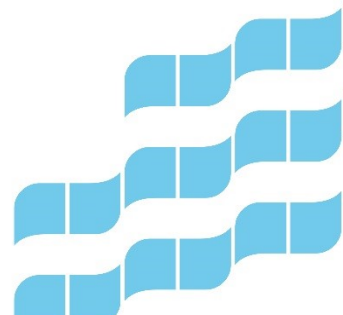
B-koululle on tehty IV-koneiden, puhaltimien ja automaatiojärjestelmän saneeraus v.2020. Lisäksi tämän vuoden aikana asennetaan tietolaatat oviin, joissa ilmoitetaan kunkin tilan sallittu käyttäjämäärä tuloilmaan verrattuna.

Pirkanmaan Voimialta saadun tiedon mukaan koulujen puhtaustaso on tasolla kolme (puhtaustaso ”siisti”). Normisiivouksen lisäksi wc-tiloihin tehdään tarkistussiivouksia päivän aikana tarpeen mukaan, arviolta noin 1–2 kertaa päivässä.

B-koulun perusparannus ja päiväkodin laajennusosan rakentaminen on investointiohjelmassa ajoitettu vuosille 2025–2027. B-rakennuksen valmistumisen jälkeen toteutettaisiin tämänhetkisen suunnitelman mukaan A-rakennuksen perusparannus vuosina 2028–2029. Osana hanketta tehdään tarvittavat tilamuutokset, joilla vastataan uusien oppimisympäristöjen vaatimuksiin, mukaan lukien liikuntatilat. Väistöilaratkaisut suunnitellaan tarvittavalle oppilasmäärälle rakennustöiden ajaksi.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on tehnyt Linjasto 2021 -päätöksen tammikuussa 2021 (TRE:5390/08.01.01/2020). Linjastosuunnittelua tehtiin yhdessä asukkaiden kanssa yli vuoden ajan ja suunnittelua ohjasi myös Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan hyväksymät suunnitteluperiaatteet vuodelta 2016 (TRE:3813/08.01.01/2016). Joukkoliikenteen suunnittelu on aina erilaisten tarpeiden yhteensovittamista. Yli 50-paikkaisella bussilla ei pystytä tarjoamaan yksilöllistä palvelua. Yhdellä asuinalueella tai koulua palvelevalla bussilinjalla ei voida vaihdotta mahdollistaa kaikkia matkustustarpeita. Yksittäisen palautteen pohjalta tehdään aina arviointi muutoksen vaikutuksista muihin matkustustarpeisiin ja haetaan mahdollisimman laajaa joukkoa palveleva kompromissi.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on tehnyt joukkoliikenteen palvelutasopäätöksen talvikauden 2022–2023 osalta tammikuussa 2022 (TRE:114/08.01.01/2022). Tätä päätöstä edelsi lautakunnalle raportoitu merkittävän linjastouudistuksen myötä saatu palaute (TRE:7965/08.01.01/2021), johon oli kerätty koko Nysse-alueen uuden linjaston käyttöönotosta saatu palaute. Osa palautteesta oli kiitos uusista reittiyhteyksistä ja osassa palautteista kritisoitiin uusia linjastoratkaisuja. Erityistä kiitosta on saatu esimerkiksi Vehmaisista ja Leinolasta, josta linjastomuutoksen yhteydessä mahdollistettiin joukkoliikenneyhteys omaan aluekeskukseen Linnainmaalle sekä Taysin palveluihin. Talvikauden 2022–2023 valmistelun yhteydessä Nyssen suunnittelussa käytiin läpi linjastosta saatua palautetta ja pohdittiin vielä

linjaston kokonaisrakennetta. Palautteen pohjalta sekä liikennöintiresurssien uudelleenohjaamisen myötä, Nysse toi joukkoliikennelautakunnan päätöksentekoon ehdotuksen lakkauttaa linja 16 välillä Hakametsä-Tays ja korvata linjan liikennöinti linjalla 32 Tays–Messukylä–Hakametsä. Lautakunta hyväksyi uuden linjan 32 perustamisen ja linjan 16 lakkauttamisen välillä Hakametsä–Tays.

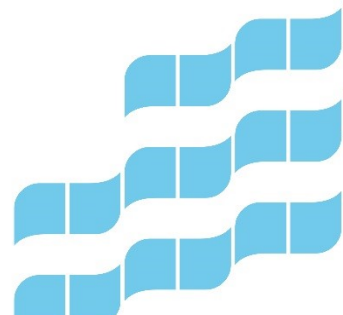
Uudella linjalla 32 pystytään kehittämään joukkoliikenneyhteyttä Taysille laajemmalta alueelta sekä mahdollistamaan Takahuhdintieltä yhteys Messukylän, Taysin ja Hakametsän alueille. Uusi linja 32 liikennöi maanantaista lauantaihin 30 minuutin välein. Linjan 32 päätepysäkki sijaitsee Arvo Ylpön kadun päätepysäkillä ja linjalla mahdollistetaan siten vaihdoton yhteys Takahuhdin koululta Kaupin Sport Centerille sekä Kaupin urheilumaastoon. Lisäksi linja 32 liikennöi Takahuhdin koululta Ristinarkun kautta Messukylänkadulle, josta linja jatkaa Hervannan valtavyälän kautta Hakametsän ratikkapysäkille. Takahuhdin koululta on siten mahdollista kulkea linjalla 32 Messukylänkadulle, jossa pystyy vaihtamaan niin linjoilla 9 ja 19 Kaukajärven suuntaan, kuin linjalla 40 Vehmaisten urheilukentälle. Etenkin linjat 9 ja 19 kulkevat tiheällä vuorotarjonnalla arjen keskipäivällä, jolloin vaihtoa ei merkittävästi tarvitse koululta urheiluhalliin suunnitella.

Uusi linja 32 tukee Nyssen runkolinjastoa ja mahdollistaa laajemmalta alueelta yhteyden ratikkapysäkille. Linja toimii etenkin poikittaisyhteytenä, jossa eri Nyssen runkolinjoilta on mahdollista vaihtaa linjaan 32 eri solmukohteissa. Linja 32 tavoittaa uudella reitillään Nyssen runkolinjat 1, 3, 6, 7, 9, 19 ja 40, joilla liikennöidään tiheällä vuorotarjonnalla ja laajoilla liikennöintiajoilla. Tämän myötä niin Tays kuin Hakametsä ovat saavutettavissa laajalta alueelta yhdellä vaihdolla.

Takahuhdin koulurakennusten A ja B tarveselvitystyö käynnistyy vuonna 2023. Suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan koulun liikuntatilojen lisätarpeet. Tässä vaiheessa osallistetaan myös koulun henkilökuntaa ja vanhempia. Lisäksi väistötilaratkaisut suunnitellaan tarvittavalle oppilasmäärälle rakennustöiden ajaksi.

Valmistelijat:

Hankepäällikkö Jarmo Viljakka, jarmo.viljakka@tamper.fi, puh. 040 806 4105
Opetusjohtaja Ulla-Maija Ojalampi, ulla.ojalampi@tamper.fi, puh. 050 428 3044
Koordinaattori Elina Kalliohaka, elina.kalliohaka@tamper.fi, puh. 040 486 4918
Suunnittelija Leena K. Huhtala, leena.k.huhtala@tamper.fi, puh. 044 430 9088

Valtuustoaloite Takahuhdin koulun tilaongelmien ratkaisemiseksi ja joukkoliikenneyhteyksien parantamiseksi

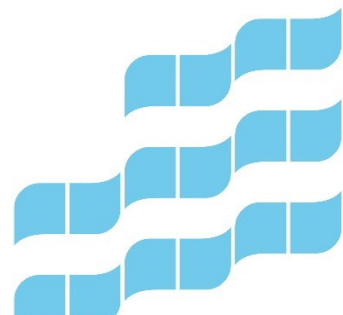
Takahuhdin koulun vanhemmat ovat olleet yhteydessä kaupungin johtoon jo vuosi sitten koskien koulun tilaongelmia. Takahuhdin koulu on itäisen Tampereen suuri yhtenäiskoulu vuosiluokille 1-9. Oppilaita koulussa on noin 1100 ja henkilökuntaa 100. Koulu toimii vuoden 2019 alusta lähtien kolmessa rakennuksessa, joista uusin on Irlalassa (Irlalankuja 4) oleva pienten lasten yksikkö. Alakoulun rakennuksessa (Hintsankatu 4) on vuosiluokkia 0-4 ja isompien oppilaiden puolella (Hanhenmäenkatu 2) vuosiluokkia 5-9. Alueella on tehty ja tehdään täydennysrakentamista, joten alueen asukasmäärä ei laske, vaan pikemminkin lisääntyy lähitulevaisuudessa. Tämä tarkoittaa myös lisää oppilaita Takahuhdin kouluun. Muutama vuosi sitten valmistui koulun pienten lasten yksikkö Irlalaan, mutta se ei ole olennaisesti helpottanut vanhojen A- ja B-talojen tilapulaa.

Koulun tilanahtaus on iso ongelma. Vanhempien mukaan kaikki pienetkin aputilat on jo otettu opetuskäyttöön, mutta siitäkkin huolimatta joudutaan tekemään ylisuuria luokkia, koska ei ole tiloja, mihin ylimääräisiä luokkia voisi sijoittaa. B- talossa WC-tilojen määrä on riittämätön, ja niiden siivoustaso on niiden käyttöön nähden myös surkealla tolalla. Pienet lapset mieluummin pidättävät koko päivän kuin käyvät koulussa vessassa, koska WC-tilat ovat epäsiistit. A-talossa tilanne ei ole juurikaan parempi. Esim. liikuntasali on liian pieni näin suurelle määrälle oppilaita, ja myös opettajat valittavat, ettei saliaikaa riitä kaikille tarpeeksi, koska rinnakkaisia liikuntatunteja on niin monta. Myös riittämätön ilmanvaihto on ongelma. Palautetta riittämättömästä ilmanvaihdosta ja sen aiheuttamista vaivoista kuulee jatkuvasti oppilailta ja opettajilta. Mitään ratkaisevaa parannusta ei kuitenkaan tähän ole ilmeisesti tehtävissä, koska kaikki koulun tilat ovat jo käytössä, eikä tiloja ja niiden ilmanvaihtoa ole suunniteltu niin suurelle käyttäjämäärälle. B-talon (Hintsankatu 4) vierestä on purettu homehtunut terveydenhuollon rakennus, ja tilalle tehtiin parkkipaikka. Tällä tontilla olisi valmiina jo kunnallistekniikka siirtokelpoista lisärakennusta varten.

Tampereen kaupungin investointisuunnitelmassa on varattu vuodelle 2027 A-talolle suunnittelurahaa 400 000 euroa peruskorjausta varten. Siihen on vielä viisi vuotta aikaa. Koulun päivittäinen tilanahtaus vaikuttaa kaikkeen päivittäiseen toimintaan.

Takahuhdin koulun vanhempainyhdistys lähestyi viime vuoden joulukuussa päättäjiä koskien koulun oppilaiden joukkoliikenneyhteyksiä. Kirjeessä todettiin, että sujuvat joukkoliikenneyhteydet ovat tärkeitä Takahuhdin koulun oppilaille ja heidän opettajilleen toimivan koulutyön kannalta. Moni tulee, tai haluaisi tulla, kouluun bussilla, joten nykyisten yhteyksien puutteet koskettavat huomattavaa määrää kaupunkilaisia.

Takahuhdin koulun omat sisäliikuntatilat ovat näin isolle oppilasmäärälle riittämättömät, joten sujuva liikkuminen alueen eri liikuntapaikkoihin on erityisen tärkeää. Esim. liikuntasali on koulupäivien aikana aamusta iltapäivään 100 % käytössä, eivätkä kaikki rinnakkain olevat liikuntaryhmät mahdu koululle sisäliikuntaan. Tämän vuoksi osa luokista ohjataan käyttämään lähialueiden muita liikuntatiloja. Tämä onkin toiminut hyvin aiemmin, kun käytössä olivat toimivat joukkoliikenneyhteydet Kaukajärvelle, Kauppiin, Vehmaisiiin sekä Kalevan uintikeskukselle.

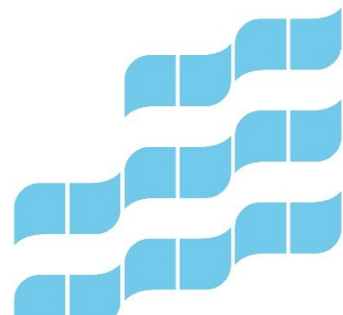
Koulun vanhempainyhdistys kysyi viime marraskuussa koulun liikunnanopettajilta, kuinka liikkuminen eri liikuntapaikoille sujuu nykyisellään. Opettajien viesti oli, että nykyiset yhteydet ovat riittämättömät, ja olisi ensiarvoisen tärkeää, että bussilinjat palautettaisiin toimimaan sujuvasti koululta lähiliikuntapaikkoihin ja takaisin. Vanhempainyhdistyksen mielestä linjojen ja lippukäytäntöjen parannustarpeet ovat välttämättömiä koululaisille edelleen. Nämä ovat Takahuhdin koululaisten ja kasvattajien sujuvan arjen perusasioita. Koska koulussa ei ole riittäviä liikuntatiloja, se johtaa siihen, että luokat ja liikuntaryhmät kulkevat liikuntapaikoille päivittäin. Tästä syystä siirtymät liikuntapaikoille pitäisi sujua kohtuullisessa ajassa niin, ettei suurin osa tunnista kulu matkustamiseen, vaan itse liikkumiseen. Ei myöskään saisi olla niin, että liikunnanopettajien käytössä oleva lajivalikoima kapenee kohtuuttomasti, koska busseilla ei enää pääse paikkoihin, jonne koululaiset aiemmin pääsivät kulkemaan sujuvasti. Koululaiset tarvitsevat sujuvat joukkoliikenneyhteydet Kauppiin, Kaukajärvelle ja Vehmaisiin. Ennen pääsi linjalla 32 kätevästi perille Kauppiin asti, jossa liikuntatunneilla harrastetaan hiihtämistä, suunnistusta, keilailua ja Kauppi Sport Centerin tarjoamia sisäliikuntalajeja. Nyt Kaupin urheilupuistoon ei pääse perille asti. Linjan 29 pysäkiltä matka on pitkä etenkin alakouluikäisten oppilaiden kulkea. Linja 32 palveli hyvin myös Kaukajärven suuntaan Kaukajärven Spiralille pelaamaan salibandyä, futsalia ja sulkapalloa sekä Kaukajärven Sentterille luistelemaan. Nyt näihin pääsee vain Messukylän kirkon pysäkiltä, johon on 1,3 km matka koululta. Yhdensuuntaiseen matkaan saa varata aikaa noin puoli tuntia. Paikan päällä ehtii olla vain puoli tuntia. Bussi 32 palveli aiemmin yhtä lailla myös Messukylän koululaisia. Entinen linja 17 vei ennen koululaiset Vehmaisten urheilukentälle, jonne kaupunki on hankkinut upouudet yleisurheiluvälineet sekä myös liikuntakeskus Hippaan ja Tampereen Sisun tiloihin.

Esitän, että Tampereen kaupunki etsii nopeasti ratkaisut Takahuhdin koulun tilaongelmiin keskustellen yhdessä koulun henkilökunnan, vanhempien ja vanhempainyhdistyksen kanssa. Kyseeseen voi tulla esim. siirtokelpoisen tilan sijoittaminen koulun läheisyyteen. Mikäli päädytään peruskorjauksen aikaistamiseen, pitää koulun vakava tilaongelma joka tapauksessa nopeasti ratkaista. Lisäksi esitän, että Takahuhdin koulun vanhempainyhdistyksen havainnot bussilinjoista tulee huomioida ja koulun huonot joukkoliikenneyhteydet tulee korjata nopeasti.

Tampereella 21.3.2022

Aila Dündar-Järvinen

Kaupunginvaltuutettu (sd)

Valtuustoaloite omaishoitajien maksuttomista liikuntapalveluista – Sirpa Pursiainen ym.

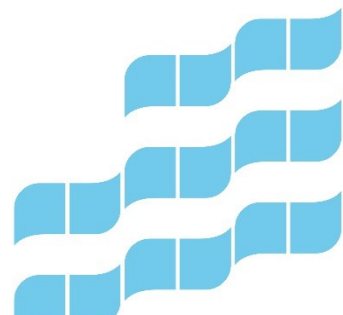
Valtuustoaloitteessa esitetään omaishoitajille ilmaisia liikuntapalveluja. Aloite on sinänsä kannatettava ja liikunnan ja nuorison palveluryhmä näkee asian tärkeänä.

Vastaavanlaista aloitetta on käsitelty vuoden 2019 talousarvioesityksen yhteydessä, jolloin on todettu, että talousarvioesitys ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Vuoden 2023 talousarvioesityksen valmistelussa on korostettu, että uusia talouteen vaikuttavia lisäyksiä ei tule esittää, joten vuoden 2023 talousarvioesityksessä ei ole varattu määrärahaa omaishoitajien maksuttomalle liikuntapalvelujen käytölle.

Valmistelija:

Liikunta- ja nuorisajohtaja Pekka P. Paavola, pekka.p.paavola@tampere.fi, puh. 050 554 5831

Valtuustoaloite omaishoitajien maksuttomista liikuntapalveluista

Omaishoitajat tekevät tärkeää ja vaativaa työtä läheistensä parhaaksi. He ovat ensiarvoisen tärkeitä myös yhteiskunnallisesti. Omaishoitajien panos hoiva- ja hoitotyöhön tuo myös merkittävää säästöä hoivapalvelujen tuottamiseen. Väestön nopea ikääntyminen tekee omaishoidosta yhä tärkeämmän hoivavaihtoehdon samalla, kun etenkin ikääntyneiden laitos- ja kotihoidossa kärsitään resurssipulasta.

Tällä hetkellä kunnissa on erilaiset kriteerit tuen saannille, lisäksi omaishoidon tuen suuruus ja erilaiset tukipalvelut vaihtelevat. Olisi tärkeää, että omaishoitajien asemaa ja palkkiota parannetaan ja käytännöt yhtenäistetään valtakunnallisesti sote-uudistuksen toteutuksen yhteydessä.

Omaishoitajana toimii usein iäkäs puoliso, jolla saattaa olla myös omat terveystaasteensa. Omaishoitajien oman terveyden ja hyvinvoinnin ylläpito sekä heidän jaksamistaan on tuettava monin eri keinoin. Tärkeää on, että omaishoitajat pystyvät pitämään vapaata niin, että hoidettava saa hyvää ja turvallista hoitoa vapaapäivinä. Heidän tulee saada tukea myös oman kuntonsa hoitamiseen.

Tämän vuoksi esitämme, että Tampereella omaishoidon tukea saava henkilö pääsee käyttämään maksutta Tampereen kaupungin perusliikuntapalveluja, kuten osallistumaan jumpparyhmiin sekä käymään kuntosaleille ja uimahalliin niiden normaaleina aukioloaikoina. Toimenpide ei tuo kaupungille lisäkustannuksia, mutta tuottaa hyvinvointia ja lisää omaishoitajien toimintakykyä ja jaksamista.

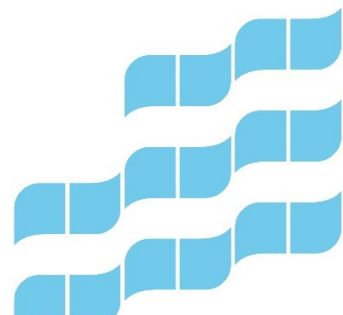
Tampereella 25. lokakuuta 2021

Sirpa Pursiainen

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä

Valtuustoaloitteen allekirjoittivat:

Ilkka Porttikivi
Marika Puolimatka
Olga Haapa-aho
Hanna Sareila
Jaakko Stenhäll
Sari Tanus
Kirsi Kaivonen
Mirja Salmijärvi
Tommi Evilä
Jaakko Mustakallio
Anne-Mari Jussila

Valtuustoaloite osallisuuskeskuksen perustamiseksi Tampereelle – Sofia Julin

Kaupungin keskitetty osallisuustyön tiimi kokeilee aktiivisesti uusia osallistamisen tapoja ja tarjoaa tukea palveluryhmille osallistavien menetelmien käyttöön. Tampereen kaupungin osallisuustyötä kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on tarjota entistä monipuolisemmin osallistumisen mahdollisuuksia asukkaiden erilaisiin tarpeisiin. Vuoden 2022 aikana valmistuu uusi osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma, jossa tunnistetaan osallisuustyön keskeisimmät kehittämistarpeet, -tavoitteet sekä toimenpiteet tuleville vuosille.

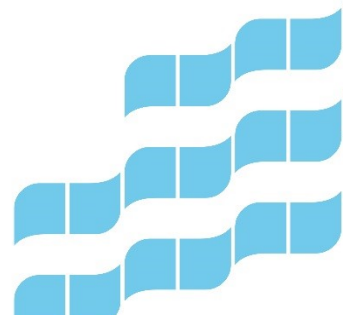
Osana osallisuussuunnitelman laadintatyötä kokeillaan osallisuuskeskus-tyyppistä pop up -toimintaa Virastotalon ala-aulassa. Osallisuuden infoviikon aikana tamperelaisilla on mahdollisuus kuulla erilaisista ajankohtaisista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja kertoa kaupungille, miten haluaisi osallistua tulevaisuudessa. Uusille Tampere.fi-sivuille on rakennettu uusi Osallistu ja vaikuta-sivusto, johon on koottu tietoa erilaisista osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Meneillään on myös erityisesti päättäjien sekä kuntalaisten väliseen vuorovaikutukseen tukea tarjoava kirjastojen projekti *Kansanvallan uljas linnake: Kirjaston demokratiatyön perusparannus*. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa jokaisen kuntalaisen yhteiskunnallista ja poliittista osallistumista riippumatta taustastaan ja kyvykkyyksistään ja antaa ääni etenkin yhteiskunnallisesta päätöksenteosta syrjässä oleville, sekä tehdä päättäjistä helpommin lähestyttäviä. Tätä tarkoitusta palvelee tavoite luoda kirjastoille yleinen, kuntalaisten tarpeista syntyvä toimintamalli toimia demokratian edistäjänä.

Vakituisen osallisuuskeskuksen perustaminen vaatisi osallisuustyön henkilöstöresurssien ja toimintakulujen lisäämistä eikä se uutena kustannuksia lisäävänä palveluavauksena ole kaupunginhallituksen talousarvio 2023 linjauksen mukainen. Vuoden 2023 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta osallisuuskeskuksen perustamiseksi.

Valmistelija:

Kehittämispäällikkö Hanna Karojärvi, hanna.karojarvi@tampere.fi, puh. 040 800 7410

Valtuustoaloite osallisuuskeskuksen perustamiseksi Tampereelle

Demokratia on kriisissä. Äänestysaktiivisuus on ennätysmatalalla ja esimerkiksi nuorista vain harva käy äänestämässä vaaleissa. Monikaan ei koe osallisuutta omakseen tai löydä itselleen sopivia tapoja osallistua yhteiskunnan kehittämiseen. Tarvitsemme monipuolisesti toimenpiteitä kuntalaisten osallisuuden vahvistamiseksi.

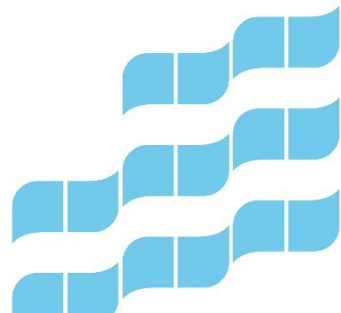
Ehdotankin, että Tampereelle perustetaan osallisuuskeskus. Osallisuuskeskus kokoaisi yhteen niin päättäjät kuin kuntalaiset. Siellä kuntalaisilla olisi erilaisia mahdollisuuksia ja tapoja osallistua Tampereen kehittämiseen sekä käydä vuoropuhelua päättäjien kanssa. Keskus kokoaisi yhteen eri-ikäiset ja eri elämäntilanteissa olevat kuntalaiset kehittämään Tamperetta yhdessä.

Osallisuuskeskuksen tarkoituksena olisi edistää kuntalaisten osallisuutta erilaisin keinoin ja kiinnittää erityistä huomiota juuri heidän osallisuuteen, jotka muutoin saattaisivat jäädä varjoon. Osallisuuskeskus voisi toimia pilottina ja kehittää uudenlaisia kuntalaisten osallisuutta lisääviä keinoja ja tapoja hyödyntäen esimerkiksi digitalisaatiota. Keskuksessa olisi hyvä olla kaikenikäisille ja hyvin eri taustoista tuleville ihmisille monipuolista toimintaa, jotta mahdollisimman moni kuntalainen voisi kokea osallisuuskeskuksen toiminnan omakseen.

Osallisuuskeskus voitaisiin toteuttaa esimerkiksi konttimuotoisena, kuten Nekalan kirjasto. Tärkeintä osallisuuskeskuksen sijainnissa olisi, että se olisi helposti jokaisen tamperelaisen saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla. Myöskin keskuksen toiminnasta tiedottamiseen olisi hyvä panostaa kohdennetusti eri kanavia käyttäen, jotta mahdollisimman moni kuntalainen löytäisi mukaan keskuksen toimintaan.

Tampereella 17.3.2022
Sofia Julin

Nuorisovaltuuston aloite Tampereen kaupungin oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten yhdenvertaisuuden kehittämistä

Perusopetuksen vastaus aloitteeseen:

Perusopetuksessa on laadittu kouluille alla olevat yhteiset oppilaskunnan hallituksen toimintalinjaukset.

- Oppilaskunnan hallituksen edustajat valitaan koko koulun laajuisilla vaaleilla ja jokaisella oppilaalla on mahdollisuus osallistua oppilaskunnan päätöksentekoon yleiskokouksessa.
- Noin kerran kuukaudessa oppilaskunnan hallituksen edustajat osallistuvat kaikki opettajat yhteen kokoavaan kokoukseen. Oppilaskunnan hallituksen edustajat ovat läsnä kokouksessa yhteisten asioiden käsittelyn aikana.
- Oppilaskunnan hallituksen edustajat osallistuvat yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin oppilaitoksissa.
- Jokainen koulu laatii oppilaskunnan hallituksen toiminnan vuosikellon ja liittää sen osaksi koulun lukuvuosisuunnitelmaa.

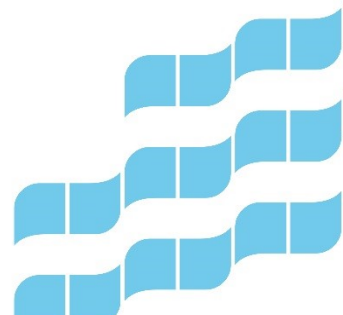
Perusopetuksessa koulun kehittämismäärärahoista erotetaan selkeät toimintamäärärahat oppilaskunnan hallituksen käyttöön. Rehtori varmistaa, että koulussa huolehditaan oppilaskuntatoiminnan ohjaamisen riittävästä resursseista. Tämä mahdollistaa oppilaskunnan omatoimisen talousarvion laatimisen lukuvuosittain. Toimintamäärärahojen korottaminen noin tuhanteen euroon lukuvuotta kohden vaatisi lisää resurssointia.

Perusopetuksessa oppilaskunnan ohjaustyön palkkio määräytyy OVTES 17 §:n mukaan. Sen mukaan vuosiluokkien 7–9 oppilaskunnan ohjaajaksi määrätylelle opettajanviran haltijalle puolta vuosiviikkotuntipalkkiota vastaava korvaus, kun koulussa on 1–6 palkkaperusteryhmää ja yhtä vuosiviikkotuntipalkkiota vastaava korvaus, kun koulussa on 7–14 palkkaperusteryhmää ja puoltatoista vuosiviikkotuntipalkkiota vastaava tätä suuremmissa kouluissa. Tampereen peruskouluissa vuosiluokilla 1–9 oppilaskunnan ohjaustyötä tekevät opettajat saavat puoli vuosiviikkotuntipalkkiota vastaavan korvauksen.

Nuorisovaltuuston aloitteessa esitetyn oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattorin tarve ja sen edellyttämät taloudelliset resurssit on tarkemmin selvitettävä. Ulkopuolisen henkilön palkkaaminen ei välttämättä ole ratkaisu oppilaskuntien toiminnan yhdenvertaiselle kehittämälle ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiselle. Avainasemassa on oppilaskuntien hallitusten puheenjohtajien, ohjaavien opettajien, rehtorien sekä perusopetuksen hallinnon välinen yhteistyö asian edistämiseksi.

Nuorisovaltuusto toivoo kouluilta huonetta tai tilaa toiminnan harjoittamiseksi. Perusopetuksen kouluissa on varattu tila jokaisesta koulusta oppilaskunnan toimintaa varten.

Nuorisovaltuusto esittää, että koulujen henkilökuntaa tulee kouluttaa vuosittain nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä oppilaskuntatoiminnasta. Opetusministeriössä oppilaskuntatoiminnan tueksi laaditut oppaat antavat ohjeita ohjaavalle opettajalle tukimateriaalia ohjaamistyön tueksi. Lisäksi Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan henkilöstön osaamisen kehittämispalvelun ja -verkoston Osakkeen kautta opettajille tarjotaan koulutuskokonaisuuksia oppilaiden osallisuuden sekä demokratia- ja yhteistyötaitojen vahvistamiseksi. Osallisuus ja aktiivinen kansalaisuus / toimijuus korostuvat perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisessa pedagogiikassa, kuten oppimiskäsityksessä, tavoitteissa ja arviointikulttuurissa. Ne sisältyvät myös mm. perusopetuksen arvoihin ja toimintakulttuuriin. Yksi opetussuunnitelman laaja-alaisista osaamisalueista on osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Lukiokoulutuksen vastaus aloitteeseen:

Nuorisovaltuusto on aloitteessaan nostanut esiin tarpeen kehittää oppilaitosten asennekulttuuria nykyistä oppilas- ja opiskelijakuntamyönteisemmäksi. Lukioden 2021 käyttöön ottamissa uusissa opetussuunnitelmissa korostuvat hyvinvointi, vuorovaikutus ja osallisuus. Lukiokoulutusta ollaan siis kehittämässä kohti osallistavampaa toimintakulttuuria.

Tampereen kaupungin lukiokoulutuksen hallinto on järjestänyt vuosittain opiskelijakuntien hallitusten puheenjohtajien kanssa tapaamisen ja jatkossa tapaamisia järjestetään kaksi kertaa lukuvuodessa. Tapaamisten tarkoituksena on mm. yhteisistä käytänteistä sopiminen ja yhdenvertaisten toimintatapojen turvaaminen. Opiskelijakuntien hallituksille myönnetään lukuvuosittain myös rahallista avustusta 400 euroa / lukio opiskelijoille tarkoitettuna toiminnan tukemiseksi. Summaa on korotettu sadalla eurolla syksystä 2021 alkaen. Alkaneen lukuvuoden 2022–2023 osalta päätös rahoituksesta on jo tehty. Jaettavaa summaa tarkastellaan seuraavan kerran aikaisintaan lukuvuodelle 2023–2024.

Lukioissa on opettajakunnasta valittu henkilö, jolle opiskelijakuntatoiminnan ohjaaminen on vastuutettu. Ohjaavien opettajien tapaamisilla ja kouluttamisella voidaan myös edistää lukioden opiskelijakuntien hallitusten yhdenvertaisia vaikuttamismahdollisuuksia ja kehittää toimintaa kokonaisuudessaan.

Lukiokoulutuksessa on käynnistymässä lukioden johtamisjärjestelmien kehittäminen. Osana johtamisen kehittämistä käsitellään myös opiskelijoiden osallisuus oppilaitosten opiskelijoita koskevassa päätöksenteossa. Tällä tavoin halutaan osaltaan turvata ja lisätä nuorten vaikuttamismahdollisuuksia lukioden toiminnassa.

Nuorisovaltuuston aloitteessa esitetyn oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattorin tarve ja sen edellyttämät taloudelliset resurssit on tarvittaessa vielä tarkemmin selvitettävä. Lukiokoulutuksen näkökulmasta ulkopuolisen henkilön palkkaaminen ei ole ratkaisu opiskelijakuntien toiminnan yhdenvertaiselle kehittämiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiselle. Avainasemassa on opiskelijakuntien hallitusten puheenjohtajien, ohjaavien opettajien, rehtorien sekä lukiokoulutuksen hallinnon välinen yhteistyö asian edistämiseksi.

Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten kehittämiseksi ei ole erikseen varattu määrärahaa lukiokoulutuksen talousarvioesityksessä.

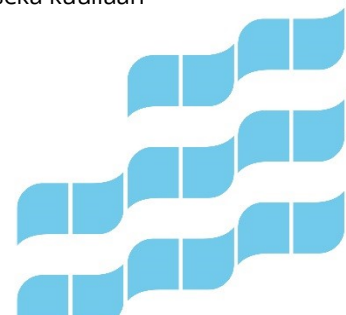
Tampereen seudun ammattiopisto Tredun vastaus aloitteeseen:

Tampereen Nuorisovaltuusto esittää aloitteessaan, että Tampereen peruskoulujen, lukioden ja ammatillisten oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien hallituksille tulee turvata riittävät ja yhdenvertaiset toimintaedellytykset. Tavoitteena on muun muassa luoda opiskelijamyönteinen asennekulttuuri ja opiskelijakuntatoiminnan jatkuvuus.

Tampereen seudun ammattiopisto, Tredu toimii 12 kunnan ammatillisen koulutuksen yhteistoiminta-alueena. Toimipisteitä on seitsemän kunnan alueella yhteensä 14, joista viisi sijaitsee Tampereella. Tredussa on noin 11 000 opiskelijaa ja jokaisessa toimipisteessä toteutetaan lakisääteistä opiskelijakunta- ja tutortoimintaa opiskelijoiden tarpeet ja toiveet huomioiden.

Tredun toimipistekohtaisten opiskelijakuntien lisäksi Tredussa toimii yhteinen Tredutasoinen opiskelijakunnan edustajisto, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Toimipistekohtaiset opiskelijakunnan hallitukset tai ryhmäedustajat valitsevat toimipisteen opiskelijoista edustajistoon kulloinkin osallistuvat kaksi opiskelijaa.

Tredussa on kolme kampusta, joissa opiskelijakuntatoimintaa ohjaavat kampuskoordinaattorit sekä kaksi Tredutasoista opiskelijakuntatoiminnan koordinaattoria osa-aikaisesti. Koordinaattorit valmistelevat yhdessä ohjaavien opettajien ja edustajiston kanssa Tredun johdon ja opiskelijakunnan tapaamiset ja kokoukset sisältöineen vuosikellon mukaisesti. Tapaamisissa keskustellaan opiskelijoilta nousseista asioista sekä kuullaan

johdon terveiset. Tredutasoisten koordinaattoreiden tehtäviin kuuluu lisäksi kehittää opiskelijan vaikuttamisen väyliä hyödyntäen eri kanavia sekä tukea hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamista yhteistyössä kampuskoordinaattoreiden ja opinto-ohjaajien kanssa. Tärkeänä tavoitteena on myös positiivisen hengen luominen sekä ammatillisen koulutuksen noste.

Tredun opiskelijoita kutsutaan eri työryhmiin ja toimikuntiin kehittämään oppilaitoksen toimintaa sekä ilmaisemaan mielipiteensä heidän asemaansa vaikuttavista asioista. Näistä esimerkkinä muun muassa ”Kestävä elämäntapa” strategisen painopisteen mukainen ”Yhdenvertainen ja moninainen Tredu”. Tredun johto sekä koordinaattorit pyytävät edustajistolta kannanottoja, lausuntoja sekä esityksiä opiskelijoita koskevista ajankohtaisista tai valmistelussa olevista asioista. Opiskelijoilla on lisäksi mahdollisuus palautteen antoon muun muassa kaksi kertaa vuodessa jokaisessa toimipisteessä toteutettavissa opiskelijapalautefoorumeissa.

Tredun toimipisteiden opiskelijakuntatoimintaan varataan toimintarahoitusta vuosittain Tredun talousarviossa. Toimintarahoitusta muodostuu Tredun sisäisestä rahoituksesta sekä opiskelijakunnan omasta toiminnasta.

Tredu näkee myönteisenä kehittämisajatuksena, että eri kouluasteille rekrytoitaisiin yhteinen oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattori, mikäli rahoitus huomioidaan Tampereen kaupungin talousarviossa.

Yhteenveto:

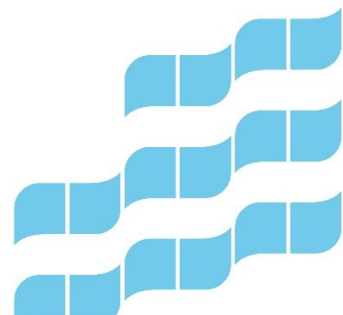
Sivistys- ja kulttuurilautakunnan talousarvioesityksessä vuodelle 2023 ei ole varauduttu täysipäiväisen oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattorin rekrytoimiseksi perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja Tredun yhteiseksi työntekijäksi. Perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja Tredussa jatketaan oppilas- ja opiskelijakuntien sekä niiden hallitusten toimintaedellytysten kehittämistä yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa.

Valmistelijat:

Opetusjohtaja (perusopetus), Ulla-Maija Ojalampi, ulla.ojalampi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, mari.aalto1@tampere.fi, puh. 040 187 4593

Ammatillisen koulutuksen johtaja, Kirsi Viskari, kirsi.viskari@tampere.fi, puh. 0400 376 420

Nuorisovaltuuston aloite Tampereen kaupungin oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytysten yhdenvertaisuuden kehittämisestä

Tampereen kaupungin peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksissä on paljon oppilaitoskohtaisia eroavaisuuksia. Esimerkiksi osassa kaupungin ylläpitämistä oppilaitoksista oppilas- tai opiskelijakunnan hallituksen edustajat pääsevät ansiokkaasti oppilaitoksen tärkeimpien työryhmien kokouksiin, toisissa taas yksittäisenkin asian läpi vieminen voi olla nuorille kovin haasteellista.

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta esimerkiksi lukioiden 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijoista vain noin 10,2 % koki koulunsa vaikuttamismahdollisuudet hyväksi. Tämä on erittäin huolestuttavaa, ja näiden tulosten pohjalta oppilas- ja opiskelijakuntien toimintaedellytysten kehittämiseksi olisi todella suurta kysyntää ja ennen kaikkea tarvetta.

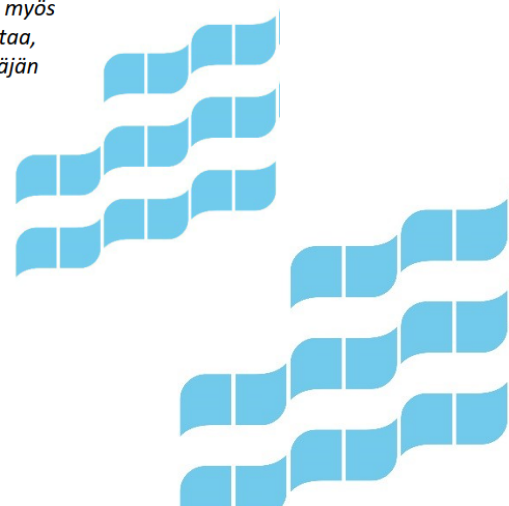
Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto on käynnistänyt vuoden 2022 alussa oppilas- ja opiskelijakuntien yhdenvertaisuuden kehittämishankkeen. Sen tavoitteena on luoda oppilas- ja opiskelijakuntamyönteinen asennekulttuuri, varmistaa riittävät ja yhdenvertaiset toimintaedellytykset, yhdenmukaistaa oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten valintamenettelyitä, kehittää oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan näkyvyyttä ja saavutettavuutta sekä varmistaa oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan jatkuvuus. Tämän aloitteen sisältö on koottu kehittämishankkeen työryhmän keskusteluiden pohjalta sekä oppilas- ja opiskelijakuntatoimijoilta saadun palautteen perusteella.

On käytännössä oppilaitoksesta riippuvaista, miten hyvin nuori voi omaan elinympäristöönsä vaikuttaa. Nuorisovaltuusto haluaa purkaa oppilaitosten välistä segregatiota ja edistää nuorten välistä tasa-arvoa heidän taustastaan ja oppilaitoksestaan riippumatta. Riittävät toimintaedellytykset oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnalle mahdollistavat kokonaisvaltaisen ja nuorisolähtöisen toiminnan. Olisikin tarkoituksenmukaista kehittää oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksiä siten, että Tampereen kaupungin oppilaitoksissa jokaisella nuorella olisi yhdenvertaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Nuorisovaltuusto näkee, että nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistumiselle ja vaikuttamiselle turvataan riittävillä oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksillä. Ne mahdollistaisivat aidosti nuorisolähtöisen toiminnan, jota suunniteltaisiin yhteistyössä oppilas- tai opiskelijakunnan toiminnasta vastuussa olevan henkilökunnan jäsenen kanssa.

Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten toimintaedellytyksiä tulisi kehittää sillä tavoin, että toiminnan järjestämiseen varattu toimintamäärärahoja korotettaisiin noin tuhanteen euroon lukuvuotta kohden. Työntekijäresurssin tulisi myös olla oppilas- tai opiskelijakunnan hallituksen käyttötärpeen mukainen ja tämän lisäkorvaus ohjauksesta olla siihen suhteutettuna kohtuullisen kokoinen. Lisäksi tulisi kehittää kaupunginlaajuinen toimintamalli oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten edustajien mukaan ottamiseen oppilaitoksen opettajainkokouksiin ja muihin koulun tärkeimpien työryhmien kokouksiin. Osassa oppilaitoksista oppilas- tai opiskelijakunnan käyttöön on varattu huone toiminnan harjoittamiseksi. Tämä toimintatapa olisi hyvä ottaa käytäntöön jokaisessa Tampereen kaupungin oppilaitoksessa ja mahdollisuuksia siihen tulisi selvittää.

Tässä on esimerkiksi ote lukiolaista, jossa kerrotaan opiskelijakuntatoiminnan järjestämisestä seuraavaa: *”Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla sen opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta. Koulutuksen järjestäjän eri oppilaitoksilla voi olla myös yhteinen opiskelijakunta. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä. Opiskelijakunnat myös osaltaan valmistavat opiskelijoita aktiiviseen ja*

kriittiseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjän tulee turvata opiskelijakunnalle riittävät toimintaedellytykset.” Olisi myös lain hengen mukaista turvata oppilas- ja opiskelijakuntien toimintaedellytykset. Laki ei määrittele erikseen sitä, mitä toimintaedellytyksillä tarkoitetaan, mutta nuorisovaltuuston oppilas- ja opiskelijakuntien yhdenvertaisuuden kehittämishankkeen selvitysten mukaisesti edellä mainitut asiat ovat riittävä pohja nuorten toimivalle vaikuttamistyölle.

Oppilaitosten henkilökuntaa tulisi kouluttaa vuosittain nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnasta Tampereen kaupungissa. On olennaisen tärkeää muuttaa koko oppilaitoksen asennekulttuuria nykyistä oppilas- ja opiskelijakuntamyönteisemmäksi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jokaisen on tiedostettava olemassa olevat mahdollisuudet ja kertoa niistä eteenpäin nuorille. Tällä tavoin turvataan toiminnan tunnettavuus ja saavutettavuus sekä saadaan luotua pysyvä ja vaikuttava toimintakulttuurin muutos.

Pysyvän muutoksen aikaansaamiseksi olisi tarkoituksenmukaista rekrytoida täysipäiväinen oppilas- ja opiskelijakuntakoordinaattori yhteiseksi työntekijäksi Tampereen kaupungin perusopetukseen, lukiokoulutukseen ja Treduun. Tämän henkilön työtehtäviin kuuluisi oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan kehittäminen, sen ylläpitäminen, yhteistyö oppilaitosten ohjaavien opettajien kanssa sekä toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

Nuorisovaltuusto järjestää vuosittain kaksi kouluneuvoston kokousta. Näihin kokoontumisiin kutsutaan mukaan kaksi edustajaa jokaisesta Tampereen alueella toimivan oppilaitoksen oppilas- ja opiskelijakunnan hallituksesta. Kouluneuvoston roolia voisi tulevaisuudessa korostaa siten, että sen järjestämiseen voisi tulla tiiviimmin mukaan Tampereen kaupungin perusopetus, lukiokoulutus ja Tredu. Kouluneuvostosta voitaisiin luoda yhteistyöllä oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnan keskustelufoorumi, jossa voitaisiin yhdessä löytää toimivia tapoja toiminnan kehittämiseen monipuolisesti erilaisten oppilaitosten välillä.

Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten kehittämistyössä olisi otettava mukaan myös yksityiset oppilaitokset, jotta aloitteessa esitetyt toimenpiteet koskisivat mahdollisimman laaja-alaisesti jokaista tamperelaista nuorta. On tärkeää varmistaa myös näiden koulutusten järjestäjien oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten riittävät toimintaedellytykset yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi.

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto edellyttää aloitteessaan, että Tampereen kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ja turvaa peruskoulujen, lukioiden sekä ammatillisten oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien riittävät toimintaedellytykset.

Tampereen nuorisovaltuuston puolesta,

Nuorisovaltuuston puheenjohtaja
Arttu Vuori

Lisätietoja:
Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto
nuorisovaltuusto@tampere.fi

Hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 24.5.2022.

